

Verksamhetsberättelse för Adelsö Hembygdslag för år 2009

Styrelsen har under året bestått av

Ordförande	Anders Sahlén
Vice ordförande	Agneta Collberg
Kassör	Göran Lindblad
Sekreterare	Jan Bystedt
Ledamöter	KV Jacobson Mats Lundgren Per Lundstedt
Suppleanter	Gunnar Axe Bengt Magnusson Siri Lundmark Eva Karlström Elouard

Övriga poster och uppdrag inom Adelsö Hembygdslag

Revisorer	Seth Björk Hans Dellrud
Revisorssuppleanter	Lars Carlsson Lena Åkerström
Valberedning	Jan Gertz (sammankallande) Ingrid Collberg Britta (Titti) Ekman

Externa kontakter inkl. Adelsö föreningsråd	Gunnar Axe (ansvarig)
Programkommittén	KV Jacobson (sammankallande), Jan Bystedt, Per Lundstedt
Dokumentationskommittén	Anders Sahlén (sammankallande) Fotogruppen Anders Sahlén (ansvarig), Göran Lindblad Dokumentgruppen KV Jacobson (ansvarig)
Museikommittén	KV Jacobson (sammankallande) Föremålsgruppen KV Jacobson (ansvarig), Mats Lundgren, Per Lundstedt Renoveringsgruppen Anders Sahlén (ansvarig), Bengt Magnusson, Martti Keskiaho IT-ansvarig Mats Lundgren
Reparationer och underhåll av byggnader	Anders Sahlén (ansvarig), Börje Hägg, Guy Loberg
Bagarstugan och bakningsdagarna	Agneta Collberg
Kryddträdgården	Siri Lundmark, Eva Karlström Elouard
Trädgårdskommittén	Bengt Magnusson (sammankallande), Seth Björk, Jan Bystedt
Tillsyn och bokning av Uppgården	Seth och Marianne Björk
Hemsidesansvarig	Mats Lundgren

Medlemmar

Antalet betalande medlemmar var 111. Medlemsavgiften för 2009 var 100 kr. Föreningen har en hedersmedlem, Johan af Klint.

Möten

Årsmötet hölls den 15 februari i Hembygdsgården. Protokollet finns på hembygdslagets hemsida. Efter de sedvanliga årsmötesförhandlingarna och en paus med ”kaffe och smörgås” högläste Agneta Collberg ur ”Elsa Westlunds memoarer” (se nedan under Aktiviteter och arrangemang).

Styrelsemöten. Styrelsen har under året haft 9 protokollförda sammanträden. Protokollen återfinns på Hembygdslagets hemsida.

Stöd och bidrag

Från **Ekerö kommun** har föreningen erhållit ett verksamhetsbidrag på 6000 kr. för år 2009. Studieverksamhet och guidningar har skett i samarbete med **Studieförbundet Vuxenskolan**, varifrån hembygdslaget fått 1725 kr. i bidrag. Medlemmen **Gunilla Bystedt** har skänkt 500 kr. till tomteverkstaden, pengar som hon i sin tur fått som belöning av Anders Sahlén för att hon hittat den enda f.n. kända bilden på Adelsö tegelbruk.

Aktiviteter och arrangemang

Hallsta i ord och bild

Söndagen den 15 februari, i anslutning till årsmötet, högläste Agneta Collberg ur Elsa Westlunds minnesanteckningar och Anders Sahlén visade bilder därtill. Elsa Westlund kom till Hallsta som nygift på tidigt 1920-tal och hade 1952 tecknat ner minnen från Hallsta för tiden 1932-52.

Deltagarantal: 36.

Besök på Armémuseum

Tisdagen den 3 mars besökte hembygdslaget Armémuseum för en bokad rundvandring på temat ”Bönder och knektar på Indelningsverkets tid”. Därutöver fick gruppen genom en av deltagarna, Katrin Abrahamsson, som jobbat på museet, se dess modellverkstad.

Deltagarantal: 18.

Baka i stenugn

Bakningskurser i bagarstugan anordnades av Agneta Collberg under våren den 25 och 26 april samt under hösten den 24 och 25 oktober, uppdelat på flera grupper per dag. Sammanlagt deltagarantal var 50.

Vi skådar fåglar

Lördagen den 25 april träffades vi vid Hovgårdsviken för fågelskådning under fullfjädrad ledning av Björn Lindblad.

Deltagarantal: 14.

Vandring på Sättra

Söndagen den 3 maj samlades vi i Sättra trädgårds växthus, där KV Jacobson berättade om Sättras historia från forntid till nutid samt om hur Sättra utvecklades som vårdinstitution och kom att utgöra ett eget samhälle på Adelsö. Därefter gjordes en vandring under guidning av Stig Ålander och Göta Karlsson, som båda arbetat lång tid på Sättra och kunde berätta om förr och nu.

Deltagarantal: 11.

Vandringsdagen

Vid den traditionella vandringsdagen på Kristi Himmelfärdsdag, som i år inträffade den 21 maj, bjöd Hembygdslaget som vanligt på mjöd ur horn vid gravfältet på Kunsta. Arne Westberg och Bengt Magnusson skötte utskänkningen.

Stationen besöktes av 190 personer.

Hembygdsgdagen 2009

firades söndagen den 2 augusti i Uppgården. Dagen, som i år inte hade något särskilt tema, började med korum under Svän Fogelqvists ledning. Därefter öppnades marknaden med ett tiotal stånd samt deltagande av Björn och Phyllis Ambrosiani, som sålde böcker och svarade på frågor om historia och arkeologi. I stånden såldes mängder av produkter tillverkade på Adelsö, såsom fårprodukter, grönsaker, honung, sylt, salvor och handarbeten. I bagarstugan bakades det och kärnades smör. Det stora lotteriet hade god åtgång och i Uppgården serverades kaffe och mat. För musiken svarade traditionsenligt Ölaget. Vädret var strålande och antalet besökare uppskattades till 350.

Känner du personerna på bilderna?

Torsdagen den 8 oktober ordnades bildvisning i Hembygdsgården. Göran Lindblad hade sammanställt och visade ett antal äldre bilder av Adelsöbor. Avsikten var att så långt möjligt identifiera dem, vilket i stor utsträckning lyckades.

Deltagarantal: 23.

Vi provar potatis

Hembygdslagets potatisodlare arrangerade den 15 oktober provsmakning av ett antal olika potatissorter som odlats under säsongen. Förutom potatis med tilltugg fick deltagarna en föreläsning om de olika potatissorter. Agneta Collberg ledde övningarna.

Deltagarantal: 15.

Gredby i ord och bild

Torsdagen den 22 oktober visade Anders Sahlén och Göran Lindblad bilder av personer och platser i Gredby. En del av bilderna hade dokumentationskommittén nyss fått av olika Adelsöbor. Till bildvisningen berättade Anders om byns gårdar.

Deltagarantal: 27.

Besök från Munsö skola

Fredagen den 23 oktober fick en skolklass från Munsö skola av Agneta Collberg lära sig att baka i stenugn på gammalt vis i bagarstugan. De blev också guidade i kyrkan av Titti Ekman och i museet av KV Jacobson.

Var låg de gamla torpen?

Lennart Rydberg berättade den 5 november med ledning av gamla kartor om torp på främst Hovgårdens, Gredbys och Mälbys marker.

Deltagarantal: 15.

Vi letar torp i terrängen

Söndagen den 15 november genomfördes under några timmar en torpvandring. Gruppen studerade resterna av en smedbostad och en smedja i Gredby. Där uppsöktes även Kung Rackas grav, ett gravfält med tre gravar. Därefter ställdes färden till klapperstensfältet i Mälby och slutligen besågs stenformationer vid röda huset i Almlunda, vilka antogs vara rester från den gamla Mälby by. De medhavda kaffekorgarnas innehåll intogs sedan hemma hos Britta Gertz under trevligt samspråk. Ledare var KV Jacobson.

Deltagarantal: 7.

Jultallrik med program om Adelsö under andra världskriget

Den 26 november avslutades hösten traditionsenligt med jultallrik i Hembygdsgården. Anders Sahlén hade gjort ett program med radioinslag från krigsåren, bilder som han och Göran Lindblad sammanställt samt forskning Anders gjort i olika arkiv. Programmet handlade om krigsutbrottet, inkallelser, finska vinterkriget, Finlandshjälpen, Finlandsbarn, luftbevakningen på Adelsö och Björkö, biltransporter (Björks åkeri), Petsamotrafiken, jordbruksregleringen, ransoneringssystemet, beredskapsflickor och samvetsömma. Publiken inbjöds att delta i samtal om programpunkterna och här gjorde Matts och Pelle Björk en uppskattad insats med livfulla berättelser om bl. a. biltrafikens besvärligheter under krigsåren.

Deltagarantal: 47.

Tomteverkstad

Årets sista aktivitet, tomteverkstaden lördagen den 5 december, var avsedd för barnen. Här kunde de tillverka julklappar och andra bra saker. 8 vuxna och 49 barn deltog. Ledare, initiativtagare och idégivare var Agneta Collberg.

Hembygds museet Uppgården

Byggnaderna och trädgården

Kaféet i Uppgården, som fr.o.m. 2009 drivs av Lene Wallin, har öppet hela året, med tyngdpunkt på sommarhalvåret.

Magasinet, vagnslidret och bagarstugan har hållits öppna samma tider som kaféet, på hembygdsgården och i övrigt enligt överenskommelse.

Uppgården har fått nya oljefyllda element.

Bagarstugan har fått fönsterbågar och -foder målade och en ny ljugarbänk har kommit på plats framför stugan.

Adelsö Hembygdslag

Mellan bagarstugan och landsvägen har bygget av ett tak till skydd för hembygdslagets eka påbörjats.

Under 2009 påbörjades en helrenovering av örtagården under Siri Lundmarks och Eva Karlström Elouards ledning och med visst stöd av Lene. Jorden förbättrades under sommaren och en del gamla växter sattes i kruka för återplantering på hösten. Arbetet ska avslutas under våren 2010. Inspiration har bl.a. hämtats från Vadstena kloster och från trädgårdsexperten Margareta Hoffman Nygren.

En trädgårdsinventering, som genomfördes den 20 september, resulterade i en lång åtgärdslista. Lene tog under hösten itu med några av punkterna på listan, bl.a. har buskar beskurits.

För att få en bättre långsiktig planering av trädgården har hembygdslaget bildat en trädgårdskommitté med Bengt som sammankallande.

Dokumentation

Ytterligare ett antal bilder har skannats in från privata fotoalbum som några vänliga Adelsöbor gjort tillgängliga.

En pärm har gjorts i ordning som på ett samlat sätt redovisar temat för hembyggsdagen 2006, som var Trädgårdar på Adelsö.

Museisamlingarna

En omfattande inventering av våra museiföremål har avslutats. Ca 900 föremål har märkts och avfotograferats med digitalkamera av Mats Lundgren och Per Lundstedt. Mats har också sammanställt ett dataregister över föremålen. I Uppgården finns en pärm där besökare kan ta del av informationen om föremålen och studera bilderna.

KV Jacobsons gamla trilla har renoverats av Anders Sahlén med stöd av vagnexperten Ove Lindholm. Lindholm har bl.a. gjort nya skaklar och utfört dekormålning, medan Börje Hägg tillverkat en balk. Trillan kunde visas upp för besökarna på hembyggsdagen. Det som återstår är renovering av dynorna.

Adelsö i januari 2010

Styrelsen